

Таким чином, необхідно не відкидати портову галузь назад відміною портової реформи, а спрямовувати роботу уряду та відповідних міністерств на удосконалення правового забезпечення функціонування портової галузі та вирішення інших проблем технічного та економічного характеру, з якими вона зіткнулася на шляху свого розвитку.

ПРИМАЧЕНКО І. Ф.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ПРО ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Повноцінне функціонування господарюючих суб'єктів України, підвищення конкурентоспроможності національного виробництва, забезпечення збалансованості економічного розвитку нині неможливий без приливу інвестицій. Останні визначають процес економічного зростання держави в цілому і тому сталий економічний розвиток українського суспільства значною мірою залежить від обсягу інвестицій.

Організація інвестиційної діяльності України потребує регулювання інвестиційного процесу як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях. Для створення відповідного інвестиційного клімату в країні ухвалювали законодавчі акти та підписували відповідні міжурядові угоди. Так, початком створення інвестиційного клімату було ухвалення законодавчих актів: Директиви Ради 85/611/ЄЕС «Про узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, що стосуються інститутів спільного (колективного) інвестування в цінні папери, що підлягають обігу (ICI)» від 20 грудня 1985 р. та Закону України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР та ін. В останньому були чітко визначені суб'єкти, об'єкти інвестування, права, гарантії, компенсації з відшкодування збитків тощо.

В Україні поступово створювалися макро- і мікроекономічні умови для залучення міжнародних інвестицій. Інвестиції в економіку України завжди мали місце з початку незалежності, хоча можливо і не в такому обсязі, який необхідний для розвитку нашої країни.

Статистичні дані свідчать про зростання інвестицій в економіку України до 2008 р. включно і про істотне скорочення обсягів інвестування з 2009 р. Так, у 2005 р. обсяг прямих інвестицій становив 7843,1 млн. дол., в 2009 р. — 4436,6 млн. дол., за січень-вересень 2011 р. 3680,3

млн. дол., тобто скорочення обсягів інвестування відбулося майже вдвічі. За 2012 та 2013 роки ці показники були наступними: 6013,1 млн. дол., та 5677,3 млн. дол. відповідно. Прилив прямих іноземних інвестицій в Україну в 2013 році становив 2086 млн. дол. у порівнянні з 4013 млн. дол. роком раніше.

Обсяг внесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій на 31 грудня 2012 року становив 54462,4 млн. дол., а на 31 грудня 2013 року — 58156,9 млн. дол. США, що більше порівняно з обсягами на 1 січня 1996 року в 71,5 раза та складає 1283,6 долара у розрахунку на одну особу населення.

Цікавою є динаміка та географія країн, з яких надходили інвестиції в економіку України. Так, на 1 січня 1996 р. кількість країн світу, з яких вони надходили, становила 94 країни, на кінець 2012 р. — 130, а на кінець 2013 р. — 136 країн. Упродовж цих років десятка основних країн-інвесторів України змінювалась. У 2012–2013 р.р. основними країнами-інвесторами були Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Віргінські Острови, (Брит.), Франція, Швеція та Швейцарія. Порівняно з 1996 р. зі складу десяти країн найбільших за обсягами інвестування вибули США, Ірландія, Бельгія, Польща (Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності. Статистичний збірник. — К.: 2013, с.4).

Заборгованість українських підприємств по кредитах та займам, торговим кредитам та іншим зобов'язанням (борговими інструментами) перед прямими іноземними інвесторами на 31 грудня 2013 року складала 10154,9 млн. дол. США. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу та боргових інструментів) на 31 грудня 2013 р. склала 68311,8 млн. дол. США.

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України в економіку країн світу на 31 грудня 2013 р. становив 6575,3 млн. дол. США. Прямі інвестиції з України здійснено до 46 країн світу, переважна їх частка спрямована до Кіпру (88,5 %). В останньому випадку мова йде про вивезення надприбутків вітчизняних підприємств через офшори до цієї країни.

Аналіз прямих іноземних інвестицій в Україну в регіональному розрізі показує великі диспропорції в їх розташуванні. Так, станом на 31 грудня 2013 р. обсяг інвестицій в м. Київ становив 28039,7 млн. дол. (48,2 % всіх інвестицій, що надійшли до України), в Дніпропетровську область — 9092,1 млн. дол. (15,6 %), в Донецьку — 3510,5 (6,0 %). (Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у 2013 році. Статистичний бюлетень. — К.: 2014, с.7).

В той же час прямі інвестиції з регіонів України в окремі економіки країн світу наступні: з Донецької області — 5432,2 млн. дол., (82,6 %); з м. Києва — 751,3 млн. дол. (11,4 %); з Дніпропетровської області — 200,3 млн. дол. (3,0 %).

Співставлення різноманітних позицій України за показниками інвестиційного клімату свідчать про низький її рівень. Це стосується таких фундаментальних показників як: інвестиційної свободи, фінансової свободи, прав власності та свободи від корупції, свободи праці. Також про загальний несприятливий інвестиційний клімат в Україні свідчать і світові рейтинги ведення бізнесу та конкурентоспроможності, які порівнюють тенденції її розвитку із загальносвітовими.

Причин такого становища багато. Та все ж можна виділити деякі основні:

- нестабільна політична та економічна ситуація в країні;
- високий рівень корупції в країні;
- недосконала система оподаткування;
- бюрократизм при оформленні інвестиційних договорів;
- нерозвиненість ринкової інфраструктури;
- значна доля тіньового сектору економіки;
- неспроможність захисту прав власності в суді;
- неефективність антимонопольного регулювання, збереження монополій;
- низька ділова культура ведення бізнесу;
- слабкість профспілкового руху тощо.

Поза всяким сумнівом, Україна потенційно може бути однією із провідних країн за залученням інвестицій, оскільки країна багата на природні ресурси, кваліфіковану і дешеву робочу силу, має значний науково-технічний потенціал, наявну інфраструктуру, потужну виробничу базу, величезний внутрішній ринок збуту продукції та успішну інтеграцію у світовий фінансовий та товарний ринок. Варто лише подолати більшість із перерахованих вище вад.

ПОПЕЛЮК В. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ОБ'ЄКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МОРСЬКИХ ПОРТІВ

Морська реформа, яка запроваджена Законом України «Про морські порти України» охопила 20 підприємств морської галузі (18 державних портів, ДП «Дельта-Лоцман» та Керченську морську переправу). Об'єкти державного морського господарства розподілялися між державним підприємством «Адміністрація морських портів України»